YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
24 päivänä lokakuuta 2002 *

Asiassa C-82/01 P,

Aéroports de Paris, kotipaikka Pariisi (Ranska), edustajanaan avocat H. Calvet, prosessiosoite Luxemburgissa

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (kolmas jaosto) asiassa T-128/98, Aéroports de Paris vastaan komissio, 12.12.2000 antaman tuomion (Kok. 2000, s. II-3929) kumoamista,

vastapuolena ja muuna asianosaisena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään L. Pignataro, avustajanaan avocat B. Geneste, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ja

Alpha Flight Services SAS, kotipaikka Pariisi, edustajinaan avocat L. Marville ja avocat A. Denantes, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: kuudennen jaoston puheenjohtajana toimiva C. Gulmann sekä tuomarit V. Skouris, F. Macken, N. Colneric ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.2.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Aéroports de Paris (jäljempänä ADP) on yhteisöjen tuomioistuimeen 17.2.2001 toimittamallaan valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-128/98, Aéroports de Paris vastaan komissio, 12.12.2000 antamaan tuomioon (Kok. 2000, s. II-3929; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla hylättiin sen nostama kanne, jossa vaadittiin Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 86 artiklan soveltamismenettelystä (IV/35.613 - Alpha Flight Services / Aéroports de Paris) 11 päivänä kesäkuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 98/513/EY (EYVL L 230, s. 10; jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista.

2 Valituksenalaisessa tuomiossa todettiin seuraavaa:

"1 Kantaja, [ADP], on Ranskan oikeuden mukaan perustettu taloudellisesti riippumaton julkinen laitos, joka Ranskan code de l'aviation civilen (siviili-ilmailulain) L. 251-2 §:n nojalla 'vastaa kaikkien Pariisin alueella sijaitsevien siviililentoliikenteen käyttöön varattujen rakennelmien ja laitteiden sekä kaikkien niihin liittyvien rakennelmien ja laitteiden kunnossapitoon, käyt-

töön ja kehittämiseen liittyvästä toiminnasta, jonka tarkoituksena on avustaa saapuvia ja lähteviä ilma-aluksia, ohjata lentoliikennettä, vastata lentoteitse kuljetettavien matkustajien, tavaroiden ja postin lastaamisesta, purkamisesta sekä kuljettamisesta maassa'.

2 ADP vastaa Orlyn ja Roissy-Charles-de-Gaullen (jäljempänä Roissy-CDG) lentoasemien käytöstä.

3 Orlyn lentoasemalla tarjosivat 60-luvulla catering-palveluja seuraavat neljä yhtiötä: Pan Am, TWA, Air France ja Compagnie internationale des wagons-lits (jäljempänä CIWL). Kolme ensin mainittua yhtiötä, joista Air France lähes yksinomaisesti, harjoittivat omahuolintaa eli ne huolehtivat omien lentojensa aterioista ja muista hankinnoista. TWA ja Pan Am siirsivät toimintansa sinne sen jälkeen, kun Roissy-CDG:n lentoasema perustettiin 70-luvulla.

4 Kyseisenä ajankohtana Trust House Forten (nykyinen THF) tytäryhtiö ACS, jonka oikeudet ovat siirtyneet Alpha Flight Services -nimiselle yhtiölle (jäljempänä AFS), aloitti toimintansa catering-palvelujen tarjoajana Orlyn lentoasemalla.

5 ADP:n vuonna 1988 järjestämässä tarjouskilpailussa AFS valittiin Orlyn lentoaseman ainoaksi catering-palvelujen tarjoajaksi Air Francen lisäksi, joka harjoitti siellä yksinomaan omahuolintaa.

6 ADP:n asettamien rahoitusedellytysten mukaan palvelujen tarjoaja maksaisi ainoastaan liikevaihtonsa perusteella laskettavan määräajoin toistuvan

maksun. Tarjouksessaan AFS ehdotti maksua, joka on keskimäärin [— —] prosenttia sen liikevaihdosta (joka vaihtelee [— —] prosenttia), sekä uuden rakennuksen pystyttämistä ja CIWL:n rakennusten ostoa [— —] Ranskan frangin (FRF) hintaan.

7 ADP ja AFS allekirjoittivat 21.5.1992 toimilupasopimuksen, jonka voimassaoloaika oli 25 vuotta ja joka tuli takautuvasti voimaan 1.2.1990. AFS:llä oli sopimuksen perusteella oikeus tarjota catering-palveluja Orlyn lentoasemalla ja hallita lentoaseman alueella sijaitsevia rakennuksia ja [— —] maa-aluetta sekä rakentaa sinne omalla kustannuksellaan toimintaansa varten tarvittavat rakennelmat ja laitteet.

8 Sopimuksen 23 artiklan mukaan AFS:ltä perittävä maksu määritellään seuraavasti:

i) maa-alueiden ja rakennusten käytöstä ei peritä maksua

ii) maksetaan liikevaihtoon perustuvaa maksua [AFS:n kokonaisliikevaihto, lukuun ottamatta liikevaihtoa, joka vastaa kosher-annosten toimituksia Rungisista (lentoasema-alueen ulkopuolelta) ADP:n asematasolla catering-palveluja tarjoaville yhtiöille. Rungisin tiloista suoraan muille ADP:n asematasolla toimiville asiakkaille, olivatpa ne lentoyhtiöitä tai muita asiakkaita, toimitettujen palvelujen liikevaihdosta peritään kuitenkin edelleen maksua]

iii) edellä mainitun maksun lisäksi palvelujen tarjoaja maksaa ADP:lle [— —] FRF:n suuruisen kertamaksun.

9 Uusi palveluyritys Orly Air traiteur (jäljempänä OAT) aloitti catering-toimintansa Orlyn lentoasemalla [— —]. OAT on tytäryhtiö, jossa Air France on enemmistöosakkaana tytäryhtiönsä Servairin kautta, joka tarjoaa myös maapalveluja Roissy-CDG:n lentoasemalla. OAT on vähitellen ottanut hoidettavakseen catering-palvelut, joista Air France oli siihen saakka vastannut Orlyn lentoasemalla.

10 ADP myönsi [— —] OAT:lle 25 vuotta voimassa olevan toimiluvan, [— —] ja johon sisältyi lupa tarjota catering-palveluja Orlyn lentoasemalla sekä lupa hallita sen alueella sijaitsevia maa-alueita ja rakennuksia. OAT sai näin ollen myös oikeuden hallita [— —] maa-aluetta ja rakentaa sinne omalla kustannuksellaan tarvittavat rakennelmat ja laitteet. Toimilupasopimuksen 26 artiklassa, joka koskee rahoitusedellytyksiä, määritellään näitä kahta lupaa koskevat erilliset maksut seuraavasti:

— vastikkeena maa-alueen käyttöluvasta luvan saaja sitoutuu maksamaan ADP:lle käytetyn alueen pinta-alaan suhteutetun vuotuisen käyttömaksun [— —]

— vastikkeena toimiluvasta luvan saaja sitoutuu maksamaan ADP:lle liikevaihtoon perustuvan maksun, joka koostuu seuraavista osatekijöistä:

i) [— —] prosenttia kansallisen lentoyhtiön Air Francen ja Air Francen tytäryhtiöiden Air Charterin ja Air Interin kanssa harjoitettavan liiketoiminnan kokonaisliikevaihdosta (palvelut, joita OAT tarjoaa

ADP:ltä liiketoimintaluvan saaneille Servairin tytäryhtiöille tai niiden tytäryhtiöille, eivät sisälly liikevaihtoon)

ii) [— —] prosenttia muiden lentoyhtiöiden kanssa harjoitettavan liiketoiminnan kokonaisliikevaihdosta.

11 Vuoden 1992 lopussa OAT:n markkinoille tulon jälkeen ja AFS:ltä kannettavaa korvausta koskevien ADP:n ja AFS:n erimielisyyksien seurauksena AFS:n maksua alennettiin, ja sen määräksi vahvistettiin [— —] prosenttia.

12 AFS ilmoitti ADP:lle 29.12.1993 katsovansa, että sen maksuprosentti ja Orlyn lentoasemalla toimivien kilpailijoiden liikevaihtoon sovelletut maksuprosentit eivät olleet sen mielestä samantasoisia, vaikka huomioon otettaisiin maa-alueiden ja rakennusten käyttökustannuksissa mahdollisesti esiintyvät erot, ja että eri suuruisista maksuista aiheutui eriarvoisuutta palvelujen tarjoajien kesken. Tämän vuoksi AFS pyysi perittävien maksujen yhdenmukaistamista.

13 ADP kieltäytyi sillä perusteella, että AFS:lle aikaisemmin myönnetty maksujen alennus oli johtanut siihen, että kaikkien toimiluvan haltijoiden maksut olivat samantasoiset, kun otettiin huomioon kiinteistökulujen vaikutus.

14 AFS toimitti komissiolle 22.6.1995 ADP:tä vastaan suunnatun kantelun sillä perusteella, että ADP rikkoi EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan (josta on tullut EY 82 artikla) määräyksiä periessään lentoasemien cateringpalvelujen tarjoajilta syrjiviä maksuja.

15 Komissio lähetti 1.2.1996 ADP:lle 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäisen täytäntöönpanoasetuksen N:o 17 (EYVL 1962, 13, s. 204) mukaisen tietojensaantipyynnön saadakseen lisätietoja yhtäältä niistä maapalvelujen tarjoajista, jotka olivat saaneet ADP:ltä luvan harjoittaa toimintaa Orlyn ja Roissy-CDG:n lentoasemilla, ja toisaalta kyseisiltä palvelujen tarjoajilta perityistä maksuista. ADP:n vastauksesta ilmeni muun muassa, että palvelulajeihin, joista kannetaan liikevaihtoon perustuvaa maksua, kuuluvat catering-palvelut, lentokoneiden siivouspalvelut ja rahtipalvelut.

16 Komissio osoitti ADP:lle 4.12.1996 perustamissopimuksen 86 artiklan nojalla väitetiedoksiannon, jossa se totesi, että ADP:n soveltamien liikevaihtoon perustuvien maksujen määräytymisperusteet vaihtelivat sen mukaan, mitkä valtuutetut yritykset olivat kyseessä, eivätkä erot ole objektiivisesti perusteltavissa. Asetuksen N:o 17 19 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyistä kuulemisista 25 päivänä heinäkuuta 1963 annetun komission asetuksen N:o 99/63/ETY (EYVL 1963, 127, s. 2268) 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti ADP:lle varattiin tilaisuus esittää huomautuksensa suullisesti 16.4.1997 pidetyssä kuulemistilaisuudessa.

17 Komissio teki 11.6.1998 [riidanalaisen päätöksen], joka kuuluu seuraavasti:

'1 artikla

Määräävässä asemassa oleva Pariisin lentoasemien pitäjä Aéroports de Paris rikkoi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 86 artiklaa periessään Orlyn ja Roissy-Charles de Gaullen lentoasemilla toimivilta catering-, len-

tokoneiden siivous- ja rahtihuolintapalvelujen tarjoamiseen liittyvää maa- tai omahuolintapalvelutoimintaa (muun muassa ruoan ja juomien lastaaminen lentokoneeseen ja niiden purkaminen sieltä) harjoittavilta palvelujen tarjoajilta tai niiden käyttäjiltä syrjiviä liikevaihtoon perustuvia maksuja.

2 artikla

Aéroports de Paris -yhtiön on lopetettava 1 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen liittyvä toiminta alkamalla soveltaa kyseisiin maahuolintapalvelujen tarjoajiin syrjimätöntä liikevaihtoon perustuvien maksujen järjestelmää kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi saamisesta.'"

Valituksenalainen tuomio

3 ADP nosti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 7.8.1998 jättämällään kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista.

4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisessa tuomiossa ADP:n esittämät kanneperusteet, joista ensimmäinen koski menettelyvirhettä, toinen puolustautumisoikeuksien loukkaamista, kolmas perusteluvelvollisuuden loukkaamista, neljäs perustamissopimuksen 86 artiklan virheellistä soveltamista, viides EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 86 artiklan 2 kohta) virheellistä soveltamista, kuudes EY:n perustamissopimuksen 222 artiklan (josta on tullut EY 295 artikla) rikkomista ja seitsemäs harkintavallan väärinkäyttöä.

Valitus

5 Valituksessaan ADP vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— ensisijaisesti

— kumoaa valituksenalaisen tuomion;

— hyväksyy ADP:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämät vaatimukset eli kumoaa riidanalaisen päätöksen;

— velvoittaa komission korvaamaan valittajalle kaikki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydystä oikeudenkäynnistä aiheutuneet ja valituksen käsittelystä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut;

— velvoittaa AFS:n vastaamaan omista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydystä oikeudenkäynnistä aiheutuneista oikeudenkäyntikuluistaan ja, jos se toimittaa kirjelmän valituksen käsittelyn yhteydessä, tästä aiheutuvista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvaamaan ADP:lle tästä väliintulosta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut;

— toissijaisesti

— kumoaa valituksenalaisen tuomion ja palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sellaisen jaoston ratkaistavaksi, joka muodostuu eri tuomareista kuin jaosto, joka antoi valituksen kohteena olevan tuomion;

— ei määrää oikeudenkäyntikuluista, vaan palauttaa niiden määräämistä koskevan kysymyksen sen jaoston ratkaistavaksi, joka antaa asiasta tuomion.

6 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— jättää valituksen tutkimatta työjärjestyksen 112 artiklan rikkomisen vuoksi;

— toissijaisesti jättää tutkimatta tai joka tapauksessa hylkää perusteettomana toisen, kolmannen, viidennen ja yhdeksännen valitusperusteen ja hylkää perusteettomana ensimmäisen, neljännen ja kymmenennen valitusperusteen;

— tämän vuoksi hylkää valituksen,

— velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

7 AFS vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— hylkää ADP:n riidanalaista päätöstä koskevan kumoamisvaatimuksen;

— velvoittaa ADP:n korvaamaan kaikki tästä oikeudenkäynnistä aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

8 Komissio katsoo, että valitus on kokonaisuudessaan jätettävä tutkimatta, koska ADP viittaa useaan otteeseen asiakirjoihin, joita — vaikka ne on liitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettuun kanteeseen — ei ole liitetty valitukseen. Tämän vuoksi ADP on komission mukaan rikkonut yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 ja 37 artiklaa.

9 Tältä osin on huomautettava, että työjärjestyksen 112 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätään edellytyksistä, jotka valituksen on täytettävä. Tämän artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätään erityisesti, että valitukseen sovelletaan tämän työjärjestyksen 37 artiklaa, jonka 1 kohdan toisessa alakohdassa määrätään, että yhteisöjen tuomioistuimeen on jätettävä oikeudenkäyntiasiakirja "ja kaikki liitteet, joihin siinä viitataan", ja jonka 4 kohdassa määrätään, että "jokaiseen oikeudenkäyntiasiakirjaan on oheistettava liite, joka sisältää ne liiteasiakirjat, joihin asiassa vedotaan, sekä luettelo niistä."

10 Missään työjärjestyksen määräyksessä ei kuitenkaan aseteta valituksen tutkimatta jättämistä seuraamukseksi siitä, ettei työjärjestyksen 37 artiklan 1 ja 4 kohdan edellytyksiä ole noudatettu.

11 Yhteisöjen tuomioistuimessa ei ole esitetty mitään sellaista, minkä perusteella voitaisiin päätellä, että komissio tai AFS olisivat kärsineet vahinkoa siitä, että asiakirjoja, joihin valituksessa viitataan, ei ole liitetty valitukseen, kun on kiistatonta, että komissio ja AFS olivat saaneet nämä asiakirjat tietoonsa, sillä ne oli liitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nostettuun kanteeseen.

12 Komission esiin tuoma virhe ei siis riitä perusteeksi sille, että valitus olisi jätettävä tutkimatta (ks. vastaavasti asia C-91/95 P, Tremblay ym. v. komissio, tuomio 24.10.1996, Kok. 1996, s. I-5547, 11 kohta).

13 Näillä perusteilla komission vaatimus, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuimen olisi jätettävä valitus kokonaisuudessaan tutkimatta, on hylättävä.

Aineellinen kysymys

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee asetuksen N:o 17 ja asetuksen N:o 3975/87 rikkomista

14 ADP väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on valituksenalaisen tuomion 34—52 kohdassa todennut komission katsoneen perustellusti, että käsiteltävänä olevassa asiassa oli sovel-

lettava asetusta N:o 17 eikä menettelystä sovellettaessa kilpailusääntöjä lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin 14 päivänä joulukuuta 1987 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 3975/87 (EYVL L 374, s. 1). ADP:n mukaan minkään valituksenalaisessa tuomiossa esitetyn perustelun nojalla ei voida riitauttaa sitä, että koko liikenteen ala on jätetty asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle ja että tähän alaan sovelletaan asetusta N:o 3975/87.

15 ADP nojautuu tämän valitusperusteen osalta yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-264/95 P, komissio vastaan UIC, 11.3.1997 antamaan tuomioon (Kok. 1997, s. I-1287), jonka 44 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että "koko liikenteen ala" oli jätetty asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle liikenteen jättämisestä neuvoston asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle 26 päivänä marraskuuta 1962 annetulla neuvoston asetuksella N:o 141 (EYVL 1962, 124, s. 2751). Tämän vuoksi asetusta N:o 3975/87, jolla korvattiin asetus N:o 141, pitäisi ADP:n mukaan soveltaa koko liikenteen alaan, johon ADP:n toiminta sen mukaan kiistatta kuuluu.

16 Tältä osin on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli edellä mainitussa asiassa komissio vastaan UIC antamansa tuomion 44 kohdassa sitä, kuuluiko sopimuslauseke, jossa matkatoimistoja kielletään suosimasta rautatieliikenteen kanssa kilpailevia kuljetusmuotoja asiakkaille kohdistuvassa mainonnassaan, tarjouksissaan tai asiakasneuvonnassaan, asetuksen N:o 17 soveltamisalaan vai sen kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen 19 päivänä heinäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen N:o 1017/68 (EYVL L 175, s. 1) soveltamisalaan, jonka 1 artikla koskee erityisesti sopimuksia, joiden "tarkoituksena tai seurauksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta, kuljetusmarkkinoiden jakaminen". Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tällainen matkatoimistojen kuljetuspalvelujen markkinointia koskeva sopimuslauseke kuuluu asetuksen N:o 1017/68 eikä asetuksen N:o 17 soveltamisalaan, ja totesi, että koko liikenteen ala oli jätetty asetuksella N:o 141 asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle.

17 Näin ollen edellä mainitussa asiassa komissio vastaan UIC annetun tuomion 44 kohdan perusteella ei voida päätellä, että ADP:n harjoittaman lentoaseman hallinnointitoiminnan kaltainen toiminta kuuluisi väistämättä liikenteen alaan tässä tuomiossa tarkoitetulla tavalla.

18 Tulkintaa, jonka mukaan ADP:n harjoittamaa toimintaa ei ole jätetty asetuksella N:o 141 asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle, tukee ensin mainitun asetuksen sanamuoto. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 56 kohdassa, asetuksen N:o 141 kolmannessa perustelukappaleessa todetaan, että liikenteen alan erityispiirteiden vuoksi on perusteltua jättää asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle ainoastaan "liikennepalvelujen tarjontaa välittömästi koskevat" sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat. Asetuksen N:o 141 1 artiklan mukaan asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle jätetään ainoastaan sopimukset, "joiden tarkoituksena tai seurauksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta taikka kuljetusmarkkinoiden jakaminen".

19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen valituksenalaisen tuomion 52 kohdassa perustellusti hylännyt ADP:n väitteet, jotka perustuvat edellä mainittuun asiaan komissio vastaan UIC.

20 Toiseksi ADP väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli arvioinut asetusta N:o 3975/87 virheellisesti, kun se totesi, ettei sitä sovelleta käsiteltävänä olevassa asiassa.

21 Tältä osin on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut perustellusti katsoa, että asetusta N:o 3975/87 sovelletaan yksinomaan lentoliikennepalvelujen tarjoamista välittömästi koskevaan toimintaan, jollaista ADP:n harjoittama toiminta ei ole.

22 Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittasi valituksenalaisen tuomion 41 kohdassa aivan oikein asetuksen N:o 3975/87 otsikkoon, jonka mukaan asetuksessa säädetään menettelystä sovellettaessa kilpailusääntöjä "lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin" [ranskankielisessä toisinnossa "entreprises de transports aériens", jonka suomenkielinen vastine olisi "lentolii-

kenneyrityksiin"]. Vaikka on totta, kuten ADP toteaa, että tämän otsikon englanninkielisessä toisinnossa viitataan "lentoliikenteen alalla toimiviin yrityksiin" ("undertakings in the air transport sector"), tämän asetuksen 1 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan tässä asetuksessa "säädetään perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan yksityiskohtaisesta soveltamisesta lentoliikenteeseen", vahvistetaan, että tätä asetusta sovelletaan ainoastaan toimintaan, joka liittyy välittömästi lentoliikennepalvelujen tarjoamiseen. Tätä asetusta ei näin ollen sovelleta ADP:n harjoittamaan toimintaan, joka kuten valituksenalaisen tuomion 46 kohdassa todetaan, ei ole maapalvelujen tarjoamista vaan palvelujen tarjoamista yrityksille, jotka tarjoavat maapalveluja lentoliikennepalveluja tarjoaville yrityksille.

23 Toisin kuin ADP väittää, asetuksen N:o 3975/87, sellaisena kuin se on muutettuna 14.5.1991 annetulla neuvoston asetuksella N:o 1284/91 (EYVL L 122, s. 2), 4 a artiklan 1 kohta ei kyseenalaista tätä päätelmää. Kuten valituksenalaisen tuomion 42 kohdassa aivan oikein todetaan, tämä artikla koskee ainoastaan sellaisia menettelytapoja, jotka voivat "välittömästi vaarantaa lentoliikennepalvelun olemassaolon", mikä edellyttää sitä, että ne liittyvät välittömästi lentoliikennepalvelun tarjoamiseen.

24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 40 kohdassa myös perustellusti, että päätelmä, jonka mukaan asetusta N:o 17 sovelletaan muihin kuin lentoliikennepalvelujen tarjoamista välittömästi koskeviin toimintoihin, vahvistetaan perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta lentoliikenteen alan sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 14 päivänä joulukuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3976/87 (EYVL L 374, s. 9) ensimmäisessä perustelukappaleessa, jonka mukaan asetuksessa N:o 17 säädetään menettelystä sovellettaessa sääntöjä "muihin kuin lentoliikennepalvelujen tarjoamista välittömästi koskeviin" sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin.

25 Vaikka asetus N:o 3976/87 koskee tiettyjä sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskevan perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 3 kohta) soveltamista, kun taas riidanalainen päätös koskee määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, asetukset N:o 3975/87 ja 3976/87 on annettu samana päivänä ja ne koskevat kilpailusääntöjen soveltamista len-

toliikennepalveluihin, eikä minkään seikan perusteella voida katsoa, että asetuksen N:o 17 soveltamisala vaihtelisi sen mukaan, onko kyse perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista sopimuksista ja yhdenmukaistetuista menettelytavoista vai määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä.

26 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa hylännyt perustellusti ADP:n väitteen, joka koskee sitä, että komissio oli korostanut ehdotuksessaan direktiiviksi pääsystä maapalvelujen markkinoille yhteisön lentoasemilla 95/C 142/09 (EYVL 1995, C 142, s. 7), että maapalvelut ovat lentoliikennejärjestelmän olennainen osa. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, neuvosto ei ole sisällyttänyt tätä arviota pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla 15 päivänä lokakuuta 1996 annettuun neuvoston direktiiviin 96/67/EY (EYVL L 272, s. 36) eikä riidanalainen päätös missään tapauksessa koske maapalveluja vaan ADP:n harjoittamaa Pariisin lentoasemien hallinnointitoimintaa markkinoilla, jotka ovat kyseessä olevia palveluja ylemmällä tasolla.

27 Edellä esitetyistä huomautuksista ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein katsonut, että ADP:n toiminta, joka — vaikka kuuluukin liikenteen alaan — ei kuulu asetuksessa N:o 3975/87 tarkoitettuihin lentoliikennepalveluihin.

28 Tämän vuoksi ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on laiminlyönyt perusteluvelvollisuutta

29 ADP:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustelut ovat ristiriitaiset. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin myöntää valituksenalaisen

tuomion 65—67 kohdassa, ettei riidanalaisessa päätöksessä edellytetä, että maksujen olisi oltava samansuuruiset omahuolintaa harjoittaville ja maapalveluja kolmansille tarjoaville yrityksille, kun taas tuomion 206 kohdassa se ADP:n mukaan kuitenkin vaatii, että maksujen olisi oltava samansuuruiset kummallekin kyseessä olevalle palvelujen tarjoajien ryhmälle, sillä ADP tarjoaa niille samat palvelut. ADP katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin laiminlöi näin ollen perusteluvelvoitettaan, minkä vuoksi valituksenalainen tuomio olisi kumottava.

30 Komissio väittää, ettei tätä valitusperustetta ole otettava tutkittavaksi, koska siinä ainoastaan toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty toinen ja kolmas kanneperuste, joissa ADP väitti, ettei komissio ollut noudattanut riidanalaista päätöstä koskevaa perusteluvelvoitettaan, kun sen kanta oli väitetiedoksiannossa erilainen kuin tässä päätöksessä.

31 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (ks. erityisesti asia C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil vastaan komissio, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5291, 34 kohta) valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi. Kuten tämän tuomion 29 kohdasta ilmenee, käsiteltävänä olevassa asiassa on menetelty näin, joten toinen valitusperuste voidaan tutkia.

32 Asiakysymyksen osalta on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 65—67 kohdassa, ettei riidanalaisessa päätöksessä tai väitetiedoksiannossa kummassakaan edellytetä, että maksujen, joita peritään omahuolinnasta ja palvelujen tarjoamisesta kolmansille, olisi oltava samansuuruiset, ja että komissio on edellyttänyt ainoastaan, etteivät ne saa olla syrjiviä.

33 Tämä toteamus ei ole ristiriidassa valituksenalaisen tuomion 206—210 kohdassa esitetyn johtopäätöksen kanssa, jonka mukaan käsiteltävänä olevassa asiassa

ADP tarjoaa samat hallinnointipalvelut maapalveluja kolmansille tarjoaville ja omahuolintaa harjoittaville yhtiöille ja näiltä kahdelta palvelujen tarjoajien ryhmältä ei ole perusteltua periä erisuuruisia maksuja.

34 Kuten valituksenalaisen tuomion 65—67 ja 206—210 kohdasta ilmenee, toteamuksesta, jonka mukaan maksut on määritettävä syrjimättömästi, ei seuraa, että näiden maksujen olisi oltava samansuuruiset kummallekin kyseessä olevalle palvelujen tarjoajien ryhmälle, vaan että erojen olisi oltava objektiivisesti arvioiden perusteltuja. Käsiteltävänä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuitenkin totesi valituksenalaisen tuomion 210 kohdassa, ettei näiltä kahdelta palvelujen tarjoajien ryhmältä ole perusteltua periä erisuuruisia maksuja, kun otetaan huomioon erityisesti se saman tuomion 206 kohdassa mainittu seikka, että ADP tarjoaa samat palvelut kummallekin palvelujen tarjoajien ryhmälle

35 Koska valituksenalaisen tuomion perustelut eivät ole ADP:n väittämällä tavalla ristiriitaiset, toinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut puolustautumisoikeuksia

36 ADP:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut sen puolustautumisoikeuksia, kun se on valituksenalaisen tuomion 126 kohdassa todennut, että maapalveluja Pariisin lentoasemilla tarjoavan HRS-nimisen yrityksen toiminnasta on myös perittävä liikevaihtoon perustuva maksu, ja että se, ettei se tällaista maksua suorita, on lisäesimerkki syrjinnästä, vaikka sitä ei nimenomaisesti ole tuotu esiin riidanalaisessa päätöksessä. ADP:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti tällöin toteamuksen siitä, että ADP on rikkonut kilpailusääntöjä, yhteisön oikeuden tällaista toteamista koskevien

menettelysääntöjen vastaisesti, koska tällaista väitettä ei ollut esitetty väitetiedoksiannossa eikä riidanalaisessa päätöksessä ja koska ADP:lle ei näin ollen ollut annettu tilaisuutta puolustautua tältä väitteeltä.

37 Komissio väittää, ettei puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskevaa väitettä sellaisenaan voida esittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vastaan ja että näin ollen se on jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

38 Kolmannen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen osalta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä (ks. erityisesti asia C-64/98 P, Petrides vastaan komissio, tuomio 9.9.1999, Kok. 1999, s. I-5187, 31—34 kohta) ilmenee, kuten ADP perustellusti huomauttaa, että yhteisöjen tuomioistuimeen tehtävässä valituksessa voidaan vedota siihen, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole noudattanut puolustautumisoikeuksia. Tämä valitusperuste voidaan näin ollen tutkia.

39 Aineellisen kysymyksen osalta on todettava, että valituksenalaisen tuomion 120—124 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esittää perustelut, joiden pohjalta se toteaa tuomion 125 kohdassa, ettei ADP:n toiminta ole julkisen vallan käyttöä, vaan se on perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettua yritystoimintaa, vaikka sitä harjoitetaan julkisen omaisuuden piiriin kuuluvalla alueella.

40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lisää valituksenalaisen tuomion 126 kohdassa, että se ADP:n kyseessä olevien maksujen pelkän alueellisen luonteen osoittamiseksi esittämä seikka, että HRS harjoittaa toimintaansa lentoasema-alueen ulkopuolelta eikä suorita ADP:lle maksua, ei vaikuta tämän tuomion 125 kohdassa esitettyyn toteamukseen, koska HRS:n on joka tapauksessa käytettävä lentoaseman rakennelmia ja laitteita, koska maapalvelut jo luonteensa vuoksi suoritetaan lentoasemalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi perustellusti todeta, ettei tämä seikka muuta kyseessä olevien maksujen tai sen toiminnan luonnetta, josta ne ovat vastikkeena.

41 Valituksenalaisen tuomion 126 kohdan toteamus, jonka mukaan se, ettei HRS suorita maksuja, on lisäesimerkki syrjinnästä, on esitetty ylimääräisenä huomautuksena. Valitusperusteet, jotka kohdistuvat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion sellaisiin perusteluihin, joilla ei ole vaikutusta asian ratkaisuun, on suoralta kädeltä hylättävä, koska tuomiota ei voida kumota niiden perusteella (ks. erityisesti asia C-137/95 P, SPO ym. v. komissio, tuomio 25.3.1996, Kok. 1996, s. I-1611, 47 kohta).

42 Tämän vuoksi kolmas valitusperuste on hylättävä.

Neljäs valitusperuste, jonka mukaan ADP:n kanneperusteeseen ei ole vastattu

43 ADP:n mukaan riidanalaisessa päätöksessä todetaan sen, että ADP kohtelee kolmansille tarjottavia maapalveluja eri tavoin kuin omahuolintaa, aiheuttavan syrjintää lentoliikennemarkkinoilla. ADP huomauttaa tältä osin, että riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleen mukaan lentoyhtiöt, jotka eivät harjoita omahuolintaa, "joutuvat käyttämään kalliimpia kolmansille suunnattuja huolintapalveluja ja kärsivät siten ADP:n perimien liikevaihtoon perustuvien maksujen syrjivistä vaikutuksista".

44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ADP:n mukaan vastannut sen esittämään kanneperusteeseen, jossa se riitautti tämän toteamuksen ja korosti omahuolintaa harjoittavan ja kolmansien tarjoamiin palveluihin turvautuvan liikenteenharjoittajan tilanteiden eroja.

45 Aluksi on todettava, että toisin kuin ADP väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastasi valituksenalaisen tuomion 218 kohdassa tähän kanneperusteeseen seuraavasti:

"Kantajan väite, jonka mukaan itse lentoliikenteen markkinoilla ei ole syrjintää, koska Pariisin lentoasemilla ei millään tavalla rajoiteta omahuolintaa, on myöskin hylättävä. Vaikka tämä väite olisi perusteltu, siinä ei ensinnäkään mainita kolmansille palveluja tarjoavien ja omahuolintaa käyttävien yhtiöiden välistä syrjintää. Toiseksi tämä väite on virheellinen, koska käytännössä ainoastaan suuret lentoyhtiöt, joilla on paljon liikennettä Pariisin alueen lentoasemilla, voivat kehittää omahuolintaa ja saada sen tuottavaksi, kun taas muut lentoyhtiöt joutuvat turvautumaan kolmansille maapalvelujaan tarjoaviin yhtiöihin, kuten riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleessa todetaan."

46 Kuten komissio aivan oikein toteaa, tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty kanneperuste perustuu virheelliseen olettamaan siltä osin kuin siinä katsotaan, että riidanalainen päätös koskee lentoliikenteen harjoittajien välistä syrjintää. Tämän päätöksen 1 artiklan sanamuodon mukaan "ADP rikkoi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 86 artiklaa periessään Orlyn ja Roissy-Charles de Gaullen lentoasemilla toimivilta catering-, lentokoneiden siivous- ja rahtihuolintapalvelujen tarjoamiseen liittyvää maa- tai omahuolintapalvelutoimintaa — — harjoittavilta palvelujen tarjoajilta tai niiden käyttäjiltä syrjiviä liikevaihtoon perustuvia maksuja". Näin ollen riidanalainen päätös ei koske lentoliikenteen harjoittajien välistä syrjintää, vaan kuten tämän päätöksen perusteluista ilmenee, erisuuruisten maksujen soveltamista samanlaisia maapalveluja tarjoaviin yrityksiin ja näiden palveluiden käyttäjiin.

47 Tätä arviota ei kyseenalaista riidanalaisen päätöksen 123 perustelukappaleen viimeinen virke, jolla pyritään yksinomaan toteamaan sivuhuomautuksena, että lentokenttien hallinnointipalvelujen markkinoilla sovellettavilla syrjivillä mak-

suilla on vaikutusta niihin lentoliikenteen harjoittajiin, jotka eivät harjoita omahuolintaa, koska ne joutuvat käyttämään kalliimpia kolmansille suunnattuja huolintapalveluja.

48 Tässä tilanteessa neljäs valitusperuste on hylättävä.

Viides valitusperuste, jonka mukaan todistusaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla

49 ADP:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti todistusaineiston huomioon selvästi vääristyneellä tavalla valituksenalaisen tuomion 117 kohdassa, kun se erotti toisistaan lentoaseman alueella sijaitsevien maa-alueiden, rakennusten ja kaluston käytön, jonka vastikkeena palvelujen tarjoaja maksaa käyttömaksun, sekä lentoaseman hallinnointipalvelut ja luvan tarjota maapalveluja, joiden vastikkeena palvelujen tarjoaja maksaa liikevaihtoon perustuvan maksun.

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusti arviointinsa ADP:n AFS:n ja OAT:n kanssa tekemiin sopimuksiin, vaikka tosiasiassa näissä sopimuksissa sovittiin kokonaismaksusta vastikkeena julkisen omaisuuden yksityisestä käyttöoikeudesta.

51 Ensinnäkään näissä sopimuksissa ei lainkaan mainittu ADP:n palveluntarjoajille tarjoamia väitettyjä "hallinnointipalveluja". Toiseksi nämä sopimukset on ADP:n mukaan tehty nimenomaisesti julkisen omaisuuden väliaikaisia käyttölupia koskevan järjestelmän mukaisesti. Julkiseen omaisuuteen sovellettavan Ranskan oikeuden mukaan maksua voitaisiin periä ainoastaan maapalvelujen tarjoajien julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta.

52 ADP lisää, että kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa selvästi esitettiin, kokonaismaksua julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta voidaan periä joko ainostaan yhden muuttuvan osatekijän perusteella tai sekä kiinteän että muuttuvan osatekijän perusteella. Näitä kahta osatekijää ei ADP:n mukaan voida tällöin erottaa toisistaan, koska niiden perusteella määritetään yksi kokonaismaksu.

53 Komissio katsoo, että tämä valitusperuste on kolmesta syystä jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat. Ensinnäkin kantaja oli jättänyt liittämättä valitukseen useita liitteitä. Toiseksi kyseisessä valitusperusteessa ainoastaan toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyn neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa. Kolmanneksi ADP:n AFS:n ja OAT:n kanssa tekemät sopimukset eivät komission mukaan ole todistusaineistoa vaan pelkkiä tosiseikkoja. Vaikka oletettaisiin, että kyse olisi todistusaineistosta, yhteisöjen tuomioistuin ei periaatteessa ole toimivaltainen tutkimaan todisteita, joiden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut tukevan tosiseikkoja.

54 Aluksi komission sen oikeudenkäyntiväitteen osalta, joka koskee sitä, ettei valituksen yhteydessä esitetty asiakirjoja, jotka oli esitetty jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyssä oikeudenkäyntimenettelyssä, tämän tuomion 9—12 kohdasta ilmenee, ettei tällainen tilanne aiheuta sitä, että valitusperusteita ei voitaisi ottaa tutkittavaksi.

55 Väitteestä, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty kanneperuste on vain toistettu, riittää, kun todetaan, että tässä valitusperusteessa ilmoitetaan tämän tuomion 31 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä esitettyjen vaatimusten mukaisesti täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin valituksenalaisen tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän tuomion kumoamisvaatimuksen tueksi.

56 Vastauksena viidennen valitusperusteen tutkittavaksi ottamista koskevaan kolmanteen väitteeseen on huomautettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan väitteet, jotka koskevat tosiseikkojen määrittämistä ja arviointia valituksenalaisessa tuomiossa, voidaan ottaa tutkittaviksi valitusta käsiteltäessä, jos valittaja väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen toteamuksia, joiden paikkansapitämättömyys käy ilmi asiakirja-aineistosta, tai ottaneen sille esitetyt todisteet huomioon vääristyneellä tavalla (ks. erityisesti asia C-237/98 P, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. 2000, s. I-4549, 35 ja 36 kohta).

57 Näin ollen valitusperuste tutkitaan.

58 Aineellisen kysymyksen osalta on todettava, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole ottanut asiakirjoja huomioon vääristyneellä tavalla, kun se on kyseessä olevia maksuja arvioidessaan erottanut toisistaan maa-alueiden ja rakennusten käyttömaksun, joka on vastikkeena julkisen omaisuuden käyttöluvasta, sekä liikevaihtoon perustuvan maksun, joka on vastikkeena ADP:n tarjoamista hallinnointipalveluista ja toimintaluvasta.

59 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 107—113 kohdassa ADP:n AFS:n kanssa tekemän sopimuksen osalta, tämä erottelu voi perustua erityisesti kyseisen sopimuksen otsikkoon, 17 kohtaan, jossa määritetään sopimuksen kohde, ja 23 kohtaan, jonka mukaan ADP perii "liikevaihtoon perustuvan maksun" vastikkeena käyttö- ja toimintaluvasta eikä lainkaan "maa-alueiden ja rakennusten käyttömaksua". Vastaava toteamus pätee myös ADP:n ja OAT:n väliseen sopimukseen, jossa erotetaan selvästi toisistaan maa-alueiden ja rakennusten käyttömaksu sekä liikevaihtoon perustuva maksu.

60 Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut asiakirjoja huomioon vääristyneellä tavalla, kun se on hylännyt ADP:n väitteen, jonka mukaan AFS:n ja OAT:n sille suorittamat maksut olivat vastiketta ainoastaan julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta, minkä vuoksi viides valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kuudes valitusperuste, jonka mukaan kansallinen oikeus on otettu huomioon vääristyneellä tavalla

61 ADP väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut kansallisen oikeuden huomioon selvästi vääristyneellä tavalla, kun se on valituksenalaisen tuomion 125 kohdassa todennut, että "kyseessä oleva ADP:n toiminta on luonteeltaan taloudellista toimintaa, jota tosin harjoitetaan julkisen omaisuuden piiriin kuuluvalla alueella mutta joka ei tämän vuoksi ole julkisen vallan käyttöä".

62 Komissio katsoo, että tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, ensinnäkin koska ADP ei ollut liittänyt valitukseen tuomiota, johon se vetoaa ja joka oli liitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen jätettyyn kanteeseen, toiseksi koska kyseisessä valitusperusteessa ainoastaan toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyn neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa ja kolmanneksi koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittamaa kansallisen oikeuden tulkintaa ei voida riitauttaa valituksen yhteydessä.

63 Mitään näistä oikeudenkäyntiväitteistä ei voida hyväksyä. Ensinnäkin tämän tuomion 54 kohdasta ilmenee, ettei se tilanne, että valitukseen ei ole liitetty asiakirjaa, joka oli esitetty jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, aiheuta sitä, ettei valitusperusteita voitaisi ottaa tutkittavaksi. Toiseksi tässä valitusperusteessa ilmoitetaan täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin valituksenalaisen tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän tuomion kumoamisvaa-

timuksen tueksi, joten se täyttää tämän tuomion 31 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä esitetyt vaatimukset. Kolmanneksi tämän tuomion 56 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä seuraa, että väite, joka koskee kansallisen oikeuden virheellistä arviointia, voidaan ottaa tutkittavaksi, jos valittaja väittää, kuten käsiteltävänä olevassa asiassa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut kansallisen oikeuden huomioon vääristyneellä tavalla.

64 Näin ollen kuudes valitusperuste tutkitaan.

65 Aineellisen kysymyksen osalta on todettava, että johtopäätös, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätynyt valituksenalaisen tuomion 125 kohdassa ei perustu Ranskan oikeuden arviointiin, joka esitetään vain ylimääräisenä huomautuksena tuomion 129 kohdassa, vaan valituksenalaisen tuomion 119—124 kohdassa esitettyyn ADP:n kyseessä olevan toiminnan määrittämiseen yhteisön oikeuden kannalta.

66 Sitä, onko ADP:n lentokenttien infrastruktuurin hallinnointitoiminta perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettua yritystoimintaa, on arvioitava yhteisön oikeuden kannalta. Toisin kuin ADP väittää, valituksenalaisen tuomion 129 kohdassa esitetyt perustelut on näin ollen esitetty ylimääräisinä huomautuksina, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustellusti toteaa.

67 Koska kuudes valitusperuste kohdistuu valituksenalaisessa tuomiossa esitettyyn ylimääräiseen perusteluun, se ei tämän tuomion 41 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti voi aiheuttaa sitä, että tuomio olisi kumottava, minkä vuoksi tämä valitusperuste on hylättävä tehottomana.

Seitsemäs valitusperuste, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti perustamissopimuksen 86 artiklaa, kun se on pitänyt ADP:tä yrityksenä

68 Seitsemännessä valitusperusteessaan ADP väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti perustamissopimuksen 86 artiklaa, kun se on valituksenalaisen tuomion 120—126 kohdassa pitänyt ADP:tä tässä määräyksessä tarkoitettuna yrityksenä. Ainoa käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä oleva toiminta eli julkisen omaisuuden hallinnointi sisältää ADP:n mukaan julkisen vallan käyttöä eikä tämän vuoksi ole perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettua yritystoimintaa.

69 ADP toteaa tältä osin, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan julkisoikeudelliset oikeushenkilöt, joiden toiminta perustuu julkisen vallan käyttöön, eivät ole yrityksiä (ks. erityisesti asia 30/87, Bodson, tuomio 4.5.1988, Kok. 1988, s. 2479). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi tämän oikeuskäytännön mukaisesti pitänyt todeta, ettei ADP ole perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettu yritys.

70 ADP katsoo myös, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 123 kohdassa mainitsema oikeuskäytäntö ei voi missään tapauksessa kyseenalaistaa toteamusta, jonka mukaan julkisen omaisuuden hallinnointi sisältää julkisen vallan käyttöä eikä tämän vuoksi ole perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettua yritystoimintaa. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 41/83, Italia vastaan komissio, 20.3.1985 antama tuomio (Kok. 1985, s. 873, Kok. Ep. VIII, s. 135) koski teleliikennepalveluita, jotka eivät liittyneet julkisen vallan käyttöön. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-229/94, Deutsche Bahn vastaan komissio, 21.10.1997 antama tuomio (Kok. 1997, s. II-1689) koski veturien tarjoamista ja rautatiepalveluja eikä siinä pohdittu sitä, onko julkisen omaisuuden hallinnointi taloudellista toimintaa.

71 ADP:n mukaan lisäksi koska on ainoastaan tutkittava, sisältääkö julkisen omaisuuden hallinnointi julkisen vallan käyttöä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen huomautus, jonka mukaan vielä yksi tekijä, jonka perusteella kyseessä olevaa toimintaa voidaan luonnehtia yritystoiminnaksi, on se, että sitä voi harjoittaa yksityinen yritys, on merkityksetön.

72 Komission mielestä tässä valitusperusteessa ainoastaan toistetaan ADP:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämän neljännen kanneperusteen ensimmäinen osa. Näin ollen se on komission mielestä jätettävä tutkimatta.

73 Koska valituksen seitsemännessä valitusperusteessa ilmoitetaan täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi, tämä valitusperuste otetaan kuitenkin tutkittavaksi.

74 Aineellisen kysymyksen osalta on todettava, että kuten komissio on oikeutetusti todennut, pelkästään se, että yhteisö käyttää julkista valtaa osassa toimintaansa, ei estä sitä, että yhteisöä pidetään perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettuna yrityksenä.

75 Tältä osin on huomautettava, että kilpailuoikeudelliseen yrityksen käsitteeseen kuuluvat kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt riippumatta niiden oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta (ks. erityisesti yhdistetyt asiat C-159/91 ja C-160/91, Poucet ja Pistre, tuomio 17.2.1993, Kok. 1993, s. I-637, Kok. Ep. XIV, s. I-27, 17 kohta). Sen määrittämiseksi, onko kyseessä oleva toiminta perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettua yritystoimintaa, on tutkittava tämän toiminnan luonnetta (ks. erityisesti asia C-364/92, SAT Fluggesellschaft, tuomio 19.1.1994, Kok. 1994, s. I-43, Kok. Ep. XV, s. I-1, 19 kohta).

76 Valituksenalaisen tuomion 112 kohdassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin erottaa toisistaan ADP:n puhtaasti hallinnolliset tehtävät, erityisesti valvontatoiminnan, ja kyseessä olevan Pariisin alueen lentoasemien hallinnointiin ja käyttöön liittyvän toiminnan, josta peritään liikevaihtoon perustuvia maksuja, jotka vaihtelevat toteutuneen liikevaihdon perusteella.

77 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 120 kohdassa, että lentoasemien infrastruktuurin hallinnointitoimintaa, jonka yhteydessä ADP määrää maapalvelujen tarjoajien toimintaa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja edellytyksistä, ei voida pitää valvontatoimintana. ADP ei ole esittänyt perusteita, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että ADP:n suhteet maapalvelujen tarjoajiin kuuluvat ADP:n julkisen vallan käyttöön tai että näitä suhteita ei voida erottaa ADP:n julkisen vallan käyttöön liittyvästä toiminnasta.

78 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi näin ollen valituksenalaisen tuomion 121 kohdassa oikeutetusti katsoa, että lentoaseman rakennelmien ja laitteiden antamista lentoyhtiöiden ja erilaisten palvelujen tarjoajien käyttöön sellaista maksua vastaan, jonka määrän ADP vahvistaa vapaasti, on pidettävä luonteeltaan taloudellisena toimintana.

79 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla (ks. erityisesti asia C-35/96, komissio v. Italia, tuomio 18.6.1998, Kok. 1998, s. I-3851, 36 kohta ja asia C-475/99, Ambulanz Glöckner, tuomio 25.10.2001, Kok. 2001, s. I-8089, 19 kohta).

80 Toisin kuin ADP väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi oikeutetusti viitata edellä mainittuihin asioihin Italia vastaan komissio ja Deutsche Bahn vastaan komissio, jotka myös koskivat infrastruktuureita, jotka niiden hallinnoinnista vastaavat yhteisöt antoivat kolmansien käyttöön.

81 Edellä mainitussa asiassa Bodson annetun tuomion osalta on todettava, ettei yhteisöjen tuomioistuin siinä nimenomaisesti todennut, että kyse olisi perustamissopimuksen 86 artiklan soveltamisen estävästä julkisen vallan käytöstä. Edellä mainitussa asiassa SAT Fluggesellschaft antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kokonaisuudessaan tarkasteltuna kyseessä olevan yhteisön toiminta oli luonteeltaan, tavoitteeltaan sekä siihen sovellettavilta säännöiltään sellaisten toimivaltuuksien käyttöä, jotka ovat tyypillisiä julkiselle vallalle, ja ettei tämän toiminnan eri osa-alueita voinut erottaa toisistaan, toisin kuin käsiteltävänä olevassa asiassa.

82 Toisin kuin ADP väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 124 kohdassa perustellusti huomauttanut, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vielä yksi tekijä, jonka perusteella kyseessä olevaa toimintaa voidaan luonnehtia yritystoiminnaksi, on se, että sitä voi harjoittaa yksityinen yritys.

83 Tämän vuoksi seitsemäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kahdeksas valitusperuste, jonka mukaan perustamissopimuksen 86 artiklaa on rikottu markkinamäärittelyn osalta

84 ADP väittää, että koska kyseessä olevat liikevaihtoon perustuvat maksut ovat ainoastaan vastiketta julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta, joka ei ole tarpeen maapalvelujen tarjoamiseksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että relevantteina markkinoina on pidettävä "Pariisin lentoasemien hallinnointipalvelujen" markkinoita. ADP:n mukaan sen lentoaseman suljetulle kenttäalueelle pääsyä varten myöntämää lupaa ei ole rajoitettu ainoastaan palvelujen tarjoajiin, jotka käyttävät yksityisesti julkista omaisuutta, eikä siitä sellaisenaan peritä mitään maksua. ADP:n mukaan tästä seuraa, että perustamissopimuksen 86 artiklaa on rikottu markkinamäärittelyn osalta.

85 ADP väittää tältä osin, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on soveltanut yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä virheellisesti. Asiassa 226/84, British Leyland vastaan komissio (tuomio 11.11.1986, Kok. 1986, s. 3263) maahantuotujen ajoneuvojen rekisteröimiseksi oli tarpeen saada vaatimustenmukaisuustodistus, kun taas käsiteltävänä olevassa asiassa, vaikka maksua peritään vastikkeena julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta, tällainen hallintaoikeus ei ole tarpeen maapalvelujen tarjoamiseksi, mistä on osoituksena HRS:n tilanne eli se, ettei se käytä julkista omaisuutta eikä suorita maksuja, vaikka se harjoittaa tällaista toimintaa.

86 ADP:n mukaan muutokset, jotka se on tehnyt väitetiedoksiannon jälkeen lentoaseman rakennelmien ja laitteiden käyttöoikeutta koskevan, 1.3.1999 alkaen käyttöön otetun uuden järjestelmän mukaisesti, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa valituksenalaisen tuomion 127 kohdassa, ovat osoitus siitä, ettei käsiteltävänä olevan asian tosiseikkojen tapahtuessa pelkästä lentoaseman rakennelmien ja laitteiden käytöstä voitu oikeudellisin perustein periä maksua.

87 ADP väittää, että koska kyseessä olevat maksut perittiin vastikkeena julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin sovelsi joka tapauksessa virheellisesti perustamissopimuksen 86 artiklaa, kun se ei relevantteja maantieteellisiä markkinoita määrittäessään sisällyttänyt näihin markkinoihin ADP:n julkista omaisuutta vastaavia Pariisin alueen alueita ja rakennelmia, joita maapalvelujen tarjoaja voi käyttää harjoittaessaan toimintaansa.

88 Komissio väittää, että tässä valitusperusteessa ainoastaan toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyn neljännen kanneperusteen toinen osa. Näin ollen se on komission mielestä jätettävä tutkimatta.

89 Kahdeksannen valitusperusteen ensimmäinen osa, joka koskee tuotemarkkinoiden määrittämistä, otetaan tutkittavaksi. Siinä ADP ilmoittaa täsmällisesti sekä sen, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi.

90 Valitusperusteen tämän osan pätevyyden osalta on huomautettava, että viidennen valitusperusteen tarkastelusta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on aivan oikein todennut, että kyseessä olevat liikevaihtoon perustuvat maksut ovat vastike lentoaseman rakennelmien ja laitteiden hallinnointipalveluista.

91 Tämän perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi valituksenalaisen tuomion 137 kohdassa perustellusti todeta, että markkinat, jotka on otettava huomioon, ovat Pariisin alueen lentoasemien hallinnointipalvelujen markkinat, joilla ADP on näiden lentoasemien pitäjänä palvelujen tarjoaja, kun taas maapalvelujen tarjoajat, jotka toimintaansa harjoittaakseen tarvitsevat ADP:n myöntämää toimilupaa ja lentoaseman rakennelmia ja laitteita, ovat näillä markkinoilla ostajia.

92 Toisin kuin ADP väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut, että käsiteltävänä olevan asian tilanne on verrattavissa tilanteeseen edellä mainitussa asiassa British Leyland vastaan komissio, joka koski British Leylandin monopolia antaa kyseistä merkkiä olevien ajoneuvojen rekisteröintiä varten tarvittavia vaatimustenmukaisuustodistuksia. Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kyseessä olevat markkinat olivat markkinat, jotka muodostuvat palveluista, jotka käytännössä ovat välttämättömiä jälleenmyyjille, jotta nämä voivat myydä British Leylandin valmistamia ajoneuvoja. Samalla tavoin on relevantteina markkinoina käsiteltävänä olevassa asiassa pidettävä sellaisten lentoaseman rakennelmien ja laitteiden hallinnointipalvelujen markkinoita, jotka ovat välttämättömät maapalvelujen tarjoamiselle ja joiden käyttämiseen ADP myöntää luvan, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 138 kohdassa.

93 Tätä relevanttien tuotemarkkinoiden määrittelyä ei kyseenalaista se, että yksi maapalveluiden tarjoajista eli HRS harjoittaa toimintaansa ilman, että se käyttäisi yksityisesti julkista omaisuutta tai suorittaisi maksuja. Myös tässä tilanteessa ADP:n lupa on tarpeen ADP:n tarjoamien palveluiden markkinoille pääsemiseksi, ja tämä markkinoille pääsy on välttämätön maapalvelujen tarjoamiseksi lentoyhtiöille. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi oikeutetusti valituksenalaisen tuomion 139 kohdassa, on kiistatonta, ettei millään yrityksellä ole pääsyä ADP:n hallinnoiman lentoaseman alueelle ja vielä vähemmän mahdollisuutta tarjota siellä palveluja ilman ADP:n lupaa. Se, ettei maksua peritä palveluiden tarjoajilta, jotka eivät tarvitse lentoaseman alueella sijaitsevia tiloja, ei voi missään tapauksessa vaikuttaa markkinoiden määrittämiseen.

94 Siltä osin kuin ADP riitauttaa sen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 127 kohdassa esittänyt perusteeksi 1.3.1999 alkaen käyttöön otetun lentoaseman rakennelmien ja laitteiden käyttöä koskevan järjestelmän, riittää, kun todetaan, että on kiistatonta, että tämä peruste on esitetty ylimääräisenä perusteluna. Tämän tuomion 41 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti valituksenalaista tuomiota ei voida näin ollen missään tapauksessa kumota tämän vuoksi.

95 Vaikka oletettaisiin, että kahdeksannen valitusperusteen toinen osa, joka koskee relevanttien maantieteellisten markkinoiden määrittämistä, voidaan tutkia siltä osin kuin siinä ei ainoastaan toisteta ADP:n ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämää ja valituksenalaisen tuomion 141 kohdassa tarkasteltua väitettä, se on joka tapauksessa perusteeton.

96 Tämän tuomion 91—93 kohdasta ilmenee, että relevantit markkinat ovat niiden lentoaseman tilojen markkinat, joissa maapalvelut on luonteensa mukaan suoritettava. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 141 kohdassa perustellusti todennut, että tässä asiassa on kyse ADP:n

vahvistamista edellytyksistä käyttää lentoaseman rakennelmia ja laitteita maapalvelutoimintaa varten, jota voidaan harjoittaa ainoastaan lentoaseman alueella ja ADP:n luvalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän jälkeen aivan oikein, että Pariisin alueella käytettävissä olevia maa-alueita ja rakennuksia ei voida ottaa huomioon, koska ne eivät yksinään tee kyseessä olevien palvelujen tarjoamista mahdolliseksi.

97 Tämän vuoksi myös kahdeksas valitusperuste on hylättävä.

Yhdeksäs valitusperuste, jonka mukaan perustamissopimuksen 86 artiklaa on sovellettu virheellisesti siltä osin kuin kyse on ADP:n määräävästä markkina-asemasta

98 ADP väittää, että sen julkisen omaisuuden hallintaoikeudet vastaavat omistajan oikeuksia ja että, toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 149 ja 151 kohdassa, sillä ei enää ole sen enempää "monopolia" kyseiseen omaisuuteen kuin kenellä tahansa omistajalla on omaisuuteensa. ADP:n mukaan tämä julkinen omaisuus ei muodosta kilpailuoikeudessa tarkoitettuja markkinoita.

99 ADP:n mukaan relevantteihin markkinoihin kuuluvat kaikki Pariisin alueen rakennukset ja alueet, joita maapalvelujen tarjoajat voivat käyttää samalla tavoin kuin ADP:n julkiseen omaisuuteen kuuluvia rakennuksia ja alueita, joiden käytöstä peritään vastikkeena kyseessä olevia maksuja. Valittajan mukaan on ilmeistä, ettei sillä ole määräävää asemaa näin määritellyillä markkinoilla, koska ADP:n julkinen omaisuus muodostaa ainoastaan erittäin pienen osan kyseessä olevista alueista ja rakennuksista.

100 ADP huomauttaa, että sen lentoaseman suljetulle kenttäalueelle pääsyä varten myöntämää lupaa ei ollut rajoitettu ainoastaan palvelujen tarjoajiin, jotka käyttävät yksityisesti julkista omaisuutta, eikä siitä sellaisenaan peritty mitään maksua.

101 ADP:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkoi näin ollen perustamissopimuksen 86 artiklaa, kun se katsoi, että ADP:n markkina-asema oli määräävä.

102 Komissio väittää, että siltä osin kuin tässä valitusperusteessa toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyn neljännen kanneperusteen kolmas kohta, se on jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat.

103 Koska ADP ilmoittaa täsmällisesti sekä sen, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi, valitusperuste otetaan tutkittavaksi.

104 Aineellisen kysymyksen osalta on todettava aluksi, että kahdeksannen valitusperusteen tarkastelusta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi oikeutetusti, että käsiteltävänä olevassa asiassa relevantit markkinat ovat Pariisin alueen lentoasemien hallinnointipalvelujen markkinat.

105 ADP:n toteamus, jonka mukaan sillä on julkiseen omaisuuteensa samat oikeudet kuin kenellä tahansa omistajalla omaisuuteensa, ei voi muuttaa arviointia, jonka mukaan ADP:lla on määräävä asema relevanteilla markkinoilla.

106 Käsiteltävänä olevassa asiassa ADP lentoaseman rakennelmien ja laitteiden omistajana on ainoa, joka voi myöntää luvan käyttää niitä. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustellusti totesi valituksenalaisen tuomion 149 kohdassa, ADP:llä on Ranskan siviili-ilmailulain L. 251-2 §:n nojalla kyseessä olevien lentoasemien hallinnointia koskeva lakisääteinen monopoli ja sillä on yksinomainen oikeus myöntää toimilupia maapalveluja tarjoaville yrityksille ja vahvistaa tällaisen toiminnan harjoittamisen edellytykset.

107 Tässä tilanteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi oikeutetusti todeta valituksenalaisen tuomion 150 kohdassa, että ADP:llä on näin ollen taloudellinen valta-asema, jonka perusteella se voi estää todellisen kilpailun markkinoilla, koska se voi toimia huomattavan itsenäisesti.

108 Tämän vuoksi yhdeksäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Kymmenes valitusperuste, jonka mukaan perustamissopimuksen 86 artiklaa on sovellettu virheellisesti siltä osin kuin kyse on AFS:n ja OAT:n maksamien maksujen vertailusta

109 ADP väittää aluksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut näiden maksujen tarkoituksen huomioon selvästi vääristyneellä tavalla, kun se on katsonut AFS:n ja OAT:n ADP:lle suorittamien maksujen olevan syrjiviä.

110 ADP:n mukaan kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei AFS:n ja OAT:n tilannetta vertaillessaan ottanut huomioon maksun kiinteää osatekijää, se ei ottanut huomioon sitä, että maksun kahta osatekijää ei voida erottaa toisistaan, sillä ne muodostavat yhden kokonaismaksun, joka suoritetaan vastikkeena julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta.

111 Näillä perusteluillaan ADP toistaa väitteensä, jonka mukaan kyseessä olevan maksun kahta osatekijää ei voida erottaa toisistaan ja ne ovat vastiketta pelkästään julkisen omaisuuden yksityisestä hallintaoikeudesta. Tämä väite hylättiin kuitenkin viidennen valitusperusteen tarkastelun yhteydessä, joten kymmenes valitusperuste, joka koskee väitettyä maksujen tarkoituksen huomioon ottamista vääristyneellä tavalla, on myös hylättävä.

112 ADP:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut virheellisesti perustamissopimuksen 86 artiklaa, kun se on katsonut, että AFS:n ja OAT:n ADP:lle suorittamien maksujen vertailussa on otettava huomioon OAT:n omahuolintaa koskeva liikevaihto. Jotta voitaisiin todeta, että kilpailuoikeutta on rikottu, on tutkittava yksinomaan, ovatko maksut, jotka AFS ja OAT ovat suorittaneet ADP:lle siitä ainoasta toiminnasta, jonka osalta ne kilpailevat keskenään, eli kolmansille tarjottavista maapalveluista, syrjiviä vai eivät. ADP:n mukaan jos näiden kahden yrityksen suorittamat maksut vastaavat käytännössä samaa prosenttiosuutta sen toiminnan liikevaihdosta, jonka osalta ne kilpailevat keskenään, syrjintää ei ole tapahtunut. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksilla omahuolinnasta perittävien ("olemattomien tai vähäisten") maksujen suuruuden mahdollisesta vaikutuksesta kolmansille tarjottavien palvelujen markkinoihin ei ADP:n mukaan ole mitään merkitystä.

113 Näitä väitteitä ei voida hyväksyä.

114 Kuten riidanalaisen päätöksen 84 perustelukappaleessa huomautetaan, perustamissopimuksen 86 artiklan toisen kohdan c alakohdan mukaan yritys, jolla on määräävä asema yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, ei saa "soveltaa erilaisia ehtoja eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla".

115 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 206 kohdassa, että ADP tarjoaa samat hallinnointipalvelut kolmansille maapalveluja tarjoaville yrityksille ja omahuolintaa harjoittaville yrityksille. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tämän jälkeen saman tuomion 214—216 kohdassa aivan oikein, että kummankinlainen maapalvelutoiminta on otettava huomioon arvioitaessa sitä, ovatko maksut syrjiviä.

116 Toisin kuin ADP väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tässä tilanteessa tutkinut perustellusti omahuolinnasta perittävien maksujen suuruuden vaikutusta kolmansille tarjottavien palvelujen markkinoihin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi näin ollen valituksenalaisen tuomion 215 kohdassa todeta, että kun omahuolinnasta peritään olematon tai vähäinen maksu, ne, joilla on lupa tarjota kummankin palvelulajin palveluja, voivat lisäksi kuolettaa investointejaan ja siten tarjota maapalvelujaan kolmansille paremmilla ehdoilla. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, tämä olematon tai vähäinen maksu voi kannustaa tiettyjä lentoyhtiöitä käyttämään omahuolintaa kolmansien tarjoamien palvelujen sijasta.

117 ADP:n mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut sille esitetyn todistusaineiston huomioon vääristyneellä tavalla, kun se ei ole ottanut huomioon sitä, että AFS riitautti kantelussaan ainoastaan kolmansille tarjottavista maapalveluista perittävän maksun suuruuden, mikä myös AFS:n mielestä osoittaa, että ainoastaan tämän maksun suuruus on oikeudellisesti merkityksellinen arvioitaessa sitä, onko kolmansille tarjottavien maapalveluiden markkinoilla toimivia kilpailijoita syrjitty.

118 Tältä osin riittää, kun huomautetaan, että kuten komissio on todennut, se voi joka tapauksessa todeta omasta aloitteestaan sen, että perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa on rikottu (ks. erityisesti yhdistetyt asiat 32/78 ja 36/78—82/78, BMW Belgium v. komissio, tuomio 12.7.1979, Kok. 1979, s. 2435, 18 kohta).

119 Tämän vuoksi kymmenes valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

120 Edellä esitetyn perusteella valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

121 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan muutoksenhakuasiassa työjärjestyksen 118 artiklan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska ADP on hävinnyt asian ja koska komissio ja AFS ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista, ADP on velvoitettava korvaamaan yhteisöjen tuomioistuimessa käydystä oikeudenkäynnistä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Valitus hylätään.**

2) **Aéroports de Paris velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Gulmann Skouris Macken

Colneric Cunha Rodrigues

Julistettiin Luxemburgissa 24 päivänä lokakuuta 2002.

R. Grass — kirjaaja

J. P. Puissochet — kuudennen jaoston puheenjohtaja